

AA

ibok.nam.fo

Visti tú

- at øll Bíblían er umsett til um 500 ymisk tungumál
- at partar av Bibliuni eru umsettir til eini 2500
- at um 6000 ymisk tungumál eru til í heiminum

Biblia Raamattu
Bibël Bybel Incil
Beibl Bibelen
Bible Sveto pismo
Biblija Bijbel
Thán Bíobla Bibbia
Piibel Alkitab
Biblían Bibeln
Kinh Bíblían Bobbja

Kristnu skriftirnar

Í Gamla Testamenti finna vit allar tær søguligu keldurnar til kristnu trúna. Har finna vit eisini sera fjølbroytt tekstasløg: frumsøguna, søgur, søguligar frásagnir, lógir, sálmar, orðtøk, profetiskar skriftir og skaldskap á bundnum máli ella yrkingar.

Í Nýggja Testamenti verður greitt frá, hvat kristna trúgvín ber við sær. Tekstirnir har eru meira líkir.

Jødar og kristin nýta Gamla Testamenti, men jødar kalla tað ikki Gamla Testamenti. Bara tey kristnu hava Nýggja Testamenti við í Bibliuni, har evangelistarnir Matteus, Markus, Lukas og Jóhannes siga frá Jesu lívi og læru. Ein hin týðningarmesti boðskapurin í Nýggja Testamenti er, at vit eiga at elska Gud og næsta okkara og at fyrigeva figgindum okkara.

Evangeliiini

Evangeliiini eru tær fyrstu bøkurnar í Nýggja Testamenti, og tær vóru av fyrstan tíð fortaldar og seinni skrivaðar niður av fólki, ið sjálv kendu Jesus og livdu saman við honum. Jesus sjálvur hevur ikki skrivað nakað av tí, ið stendur í Nýggja Testamenti, men tað eru vinir og lærusveinar hansara, ið hava fest hetta á blað. Tað er óvist, hvør hevur skrivað evangeliiini, men rættiliga tíðliga í kirkjusøguni verða Matteus, Markus, Lukas og Jóhannes settir í samband við evangeliiini.

FAKTA

Orðið evangelium merkir gleðið. Teir, ið skrivaðu evangeliiini, hildu, at frásagnirnar um Jesu lív og læru vóru stór gleðið. Tað var av stórum týðningi at fáa hesi gleðið út til øll fólkasløg. Skrivað varð á grikskum máli, av tí at tey flestu, sum búðu við Miðjarðarhavið skiltu grikskt.

18

tekstasløg

AA

ibok.nam.fo

Matteusevangelið

Evangeliið eftir Matteus varð liðugt skrivað um ár 80 e.Kr. Har lesa vit, at Jesus fór niðan á eitt fjall at halda talu, Fjallataluna. Í Fjallataluni finna vit faðirvár, sum er bønin, ið Jesus lærði lærusveinar sínar at biðja. Her koma eisini høvuðstankarnir í læru hansara fram:

- alt tað, tú vilt onnur skulu gera ímóti tær, skalt tú gera ímóti teimum
- hví sært tú flísina í eyga bróður tíns, tá ið tú ikki sært bjálkan í tínum egna?
- um nakar slær teg á høgra kjálka, so vend honum vinstra.

Markusevangelið

Evangeliið eftir Markus er skrivað um ár 70 e.Kr. og er tað elsta av teimum fyra evangeliunum. Hildið verður, at tað er Markus, ið hevur skrivað, men vit vita tað ikki við vissu. Í øllum forum hevur hesin persónur staðið Jesusi nær og hevur kent hann og lærusveinar hansara væl. Markus var vinmaður Pæturs, Jesu lærusvein.

Lukasevangelið

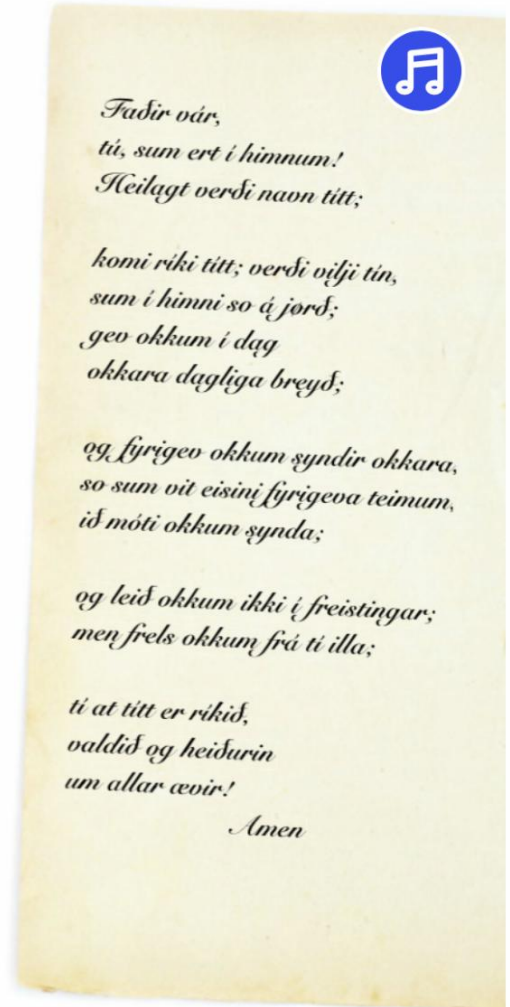

Evangeliið eftir Lukas er skrivað um ár 80 e.Kr. Í fyrsta og øðrum kapitli finna vit jólaevangelið. Maria er við barn. Hon hevur jú ikki verið saman við nøkrum manni, so hetta er eitt heilt serstakt menniskjabarn, sum borið verður í heim hesi fyrstu jólini. Lukas tekur serliga fram leiklutin hjá kvinnum og Jesu boðskap til fátøk og syndarar. Hann var eisini sera nærlagdur í tí, hann skrivaði.

Jóhannesevangelið

Evangeliið eftir Jóhannes er skrivað um ár 100 e.Kr. Heldur ikki her vita vit við vissu, hvør skrivað hevur. Hildið verður, at tað er Jóhannes. Hetta evangelið er eitt sindur øðrvísi skrivað enn tey trý fyrstu. Frásagnirnar eru nærur tær somu sum í teimum fyrru, men raðfylgjan er øðrvísi, og skrivihátturin er meira skaldsligur, merktur av hugflogi og kenslum.

AA

ibok.nam.fo

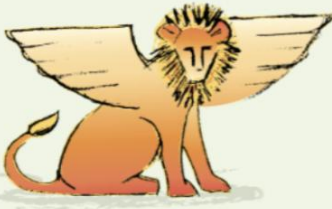
Evangelistarnir

Matteus

Matteus arbeiðdi fyrri rómverjar. Hann kravdi inn skatt. Fólki dámdi ikki væl at gjalda skatt til rómverjar, og tí var Matteus illa lýddur. Jesus bar eyga við Matteus, har hann sat og arbeiðdi, og kallaði hann til lærusvein sín. Matteus fór frá øllum og fylgdi honum.

Markus

Markus var ungur maður, tá ið hann hitti Jesus. Markus vildi feigin boða fólki, at Jesus var tann Messias, sum biðað varð eftir. Í Mark 1,15 lesa vit: *Tíðin er fullkomin, og Guðs ríki er í nánd! Vendið um og trúgvíð gleðiboðskapinum.*

Lukas

Lukas var lækni. Hann virkaði og ferðaðist saman við Paulusi. Hann gjørdi sær stóran ómak at kanna alt um Jesus og lív hansara. Eisini skrivaði hann um tær fyrstu samkomurnar. Hann royndi at skriva á ein slíkan hátt, at øll skiltu kristnu trúnnu. Lukas tosaði grikst mál.

Jóhannes

Jóhannes og beiggi hansara Jákup vóru fiskimenn, tá ið Jesus kallaði teir til lærusveinar. Jóhannes stóð Jesusi serliga nær. Seinni gjørdist hann ein av leiðarunum í samkomuni. Jóhannes skrivaði Jóhannesarevangelið og fleiri brøv. Hildið verður, at hann eisini hevur skrivað Opinberingina. Tó eru ikki allir bíbliugranskarar samdir um tað.

AA

ibok.nam.fo

Ápostlasøgan

Eftir evangeliini kemur Ápostlasøgan. Hildið verður, at Lukas hevur skrivað Ápostlasøguna, møguliga saman við øðrum. Henda bók er um ápostlarnar, Jesu lærusveinar, og tað teir tókust við eftir deyða hansara.

Eftir at Jesus var deyður og risin upp, komu teir saman í Jerúsalem fyrri at leggja eina ætlan um, hvussu teir best kundu liva eftir Jesu læru. Teir stovnaðu ta fyrstu kristnu samkomuna og byrjaðu at prædika. Mong vóru tey, ið trúðu tí, ið sagt varð um Jesus, Guds son. Og sum tekin um, at tey nú vóru kristin, lótu tey seg doypa.

Brøv Paulusar

Hildið verður, at Paulus hevur skrivað flestu bøkurnar í Nýggja Testamenti. Hesar bøkur verða nevndar brøv. Paulus ferðaðist nógv til lond kring Miðjarðarhavið. Har bar hann boðskapin fram í sýnagogunum, um at Jesus var tann Messias, ið jødar høvdu biðað eftir. Mong teirra, ið lýddu á, tóku við trúgv. Paulus hjálpti teimum í arbeiðinum at stovna kristnar samkomur.

Tá Paulus hevði sett á stovn eina nýggja kristna samkomu, helt hann fram ferð sína til aðrar býir. Hann helt tó samband við samkomurnar við at senda teimum brøv. Hesi brøv fingi nøvn eftir, hvørjum tey vóru ætlað. Soleiðis eitur brævið til samkomuna í Róm "Bræv Paulusar ápostuls til Rómverja", ofta stytt til Rómverjabrævið, og brøv til samkomuna í Korint "Fyrra bræv Paulusar ápostuls til Korintmanna" og "Seinna bræv Paulusar til Korintmanna", ofta stytt til "Fyrra Korintbræv" og "Seinna Korintbræv".

Onnur brøv

Umframt brøv Paulusar eru í Nýggja Testamenti brøv, ið Jákup, Pætur, Jóhannes og Judas hava skrivað.

Jóhannesar opinbering

Henda síðsta bókin í Bibliuni viðger ta truplu tíðina, tey fyrstu kristnu livdu undir. Samstundis er hon lívsjáltandi, tí hon vísir á eina ljósa framtíð, har tað góða umsíðir vinnur á øllum tí ónda, og myndin av einum nýggjum himmali og einari nýggjari jørð dagar fram.

